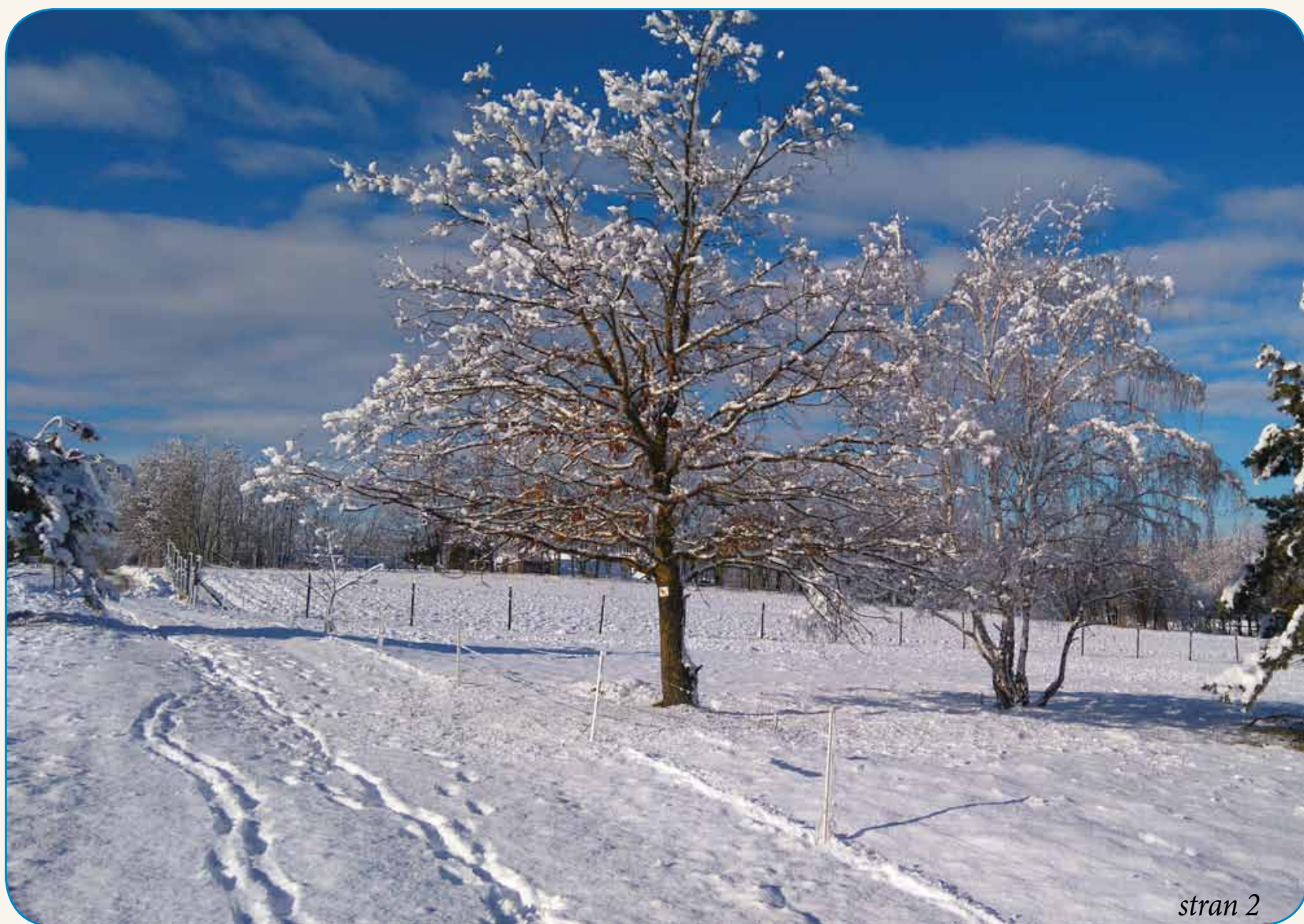

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 19. januarja 2017 - Leto XXVII, št. 3

stran 2

MRAZ VENEJ, TOPLO PRI SRCEJ

Večni popotnik...
stran 4

Štajerski Slovenci v Avstriji
stran 6

Če bi leko...
stran 8

MRAZ VENEJ, TOPLO PRI SRCEJ

Zdaj, ka je mraz malo pritisno, vse večkrat čujemo se žaugati lidi, kak fejt je mrzlo... kak dugo je že mrzlo... kelko trbej kūriti... Kak brž smo se včujnavčili, ka že par lejt nej bilau prave zime; nej trdoga mraza pa nej snega. Vej pa mlajši, steri so se rodili v zadnji deseti lejtaj, skurok ne vejo, ka pomejni sankati se, snežnoga moža napraviti, čujskati se po zmrznjeni mlakaj. Pa tau tō nej, kakšno veseldje je bilau v naši mlašeči lejtaj, gda je zavolo snega nej trbelo v šaulo titi, ka je nej bilau autobusa. V tisti časaj so ešče takšne zimé bile, kak se šika. Snejg do kolen, kusti ledeni cūcki so viseli s strej, pa so se rauri vsepovsedik kadili. Sausedge so tir napravili med izami, ka so prišli eden do drugoga. Zatok so vsigdar poglednili tiste, steri so sami bili ali pa betežni bili. Pa se je nišče nej žaugo, vej so pa vedli, če je zima, te je snejg, če je snejg, je mraz.

Mraz. Mraz je največši protivnik tistim lidam, steri nejmajo streje nad glavauv. Pa dostafart tistim tō, steri majo strejo nad glavauv, dapa nejmajo drv za nalagati ali si sami več ne morejo zakūriti. Etak pa mora delo, naloge, stere je gnauksvejta opravlala veška ali varaška skupnost (közösség) pa solidarnost med lidami, prejkvzeti država, rosag. Državni sekretar za socialne zadeve pravi po televiziji, ka se je rosag pripravo na mraz, socialni delavci pomagajo vsakšomi, steri je brezi streje, ka bi v ledeno mrzli nočaj nej vanej ostano. Rosag prej za tau ma edenajset gezero mest, pa če de trbelo, ešče nauve opréjo. Vanej rejsan samo tisti ostane, steri nešče titi na skūpna prenočišča (szálláshely), ka tam prej kradnejo pa je kontrola tō velka. Tak se je leko zgodilo tistima dvōma človekoma tō, steriva sta prejšnjo nedelo zmrznila na nikšoj peštarskoj parceli. Tau je uradna numera, ka sta prej samo tejva dva mrla zavolo mraza v tisti najbolje mrzli dnevaj. Vogrski socialni forum (opozicijska organizacija) pravi, ka je tau zimo že najmenje stau lidi mrla zavolo mraza ali posledic (következmény) mraza. Istina, ka nej vanej po parkaj, gauškaj ali po placaj v varašaj, liki najbolje v svoji izaj, gde nej bilau nikoga, ka bi zakūro ali nej bilau, s čim bi zakūro... Leko ka je hiba v samom sistemi (pomoči)?

Vej pa rejsan se najdejo vseposedik lidgé, steri pomagajo (bi pomagali). Zvün redni socialni delavcov, je dosti prostovoljcov, steri cejle noči ojdijo po varašaj, če trbej, talajo topel tej, gesti in koce, če je potrebno, odpelejo lidi brezi doma k doktoru. Dostafart pa trbej samo lejpo rejč, ka je spravijo na toplo.

V tej mrzli dnevaj se je na Vogrskom tō razširila akcija, stero so začnili v tihinski rosagaj pa ma za moto: »Če te zebé, odnesi odtec en kaput (plašč), če neščeš, ka bi drugoga zeblo, dej es en plašč!« Hvala Baugi so se obešalniki, stere so djali vō na ulice, brž napunili. (Ime akcije je Puni obešalniki.) Pa nej samo s toplimi mandlinami ali drugim gvantom, liki dosta lidi je prineslo gesti tō. Zatok solidarnost ešče nej vōmrla.

V Porabji, po naši vasaj je tō dosta starejši lidi, ništrni sami živejo, vej so pa njini mlajši daleč odišli ali ji pa sploj nejso meli. Naj se vam ne vnuža kdaj pa kdaj poklonckati na njina dvera. Staupite do sausedov, pomagajte njim »zakūriti«. S tej ognjom ne zaženete samo mraz iz njini iz, liki de vam tō bole toplo. Bole toplo pri srcej.

Marijana Sukič

USPEŠNA KRVODAJALSKA AKCIJA NA DOLNJEM SENIKU

Na Dolnjem Seniku živi kakih 420 ljudi, prejšnja leta je bilo premalo krvodajalcev, le peščica ljudi

akciji nas je bilo že sedemnajst. V naši gostilni, poimenovani po železni zavesi, smo zagotovili

Po mnenju sogovornika je za uspešno krvodajalsko akcijo potrebno usklajeno delo več organizacij in ljudi, med temi sta lokalna samouprava in tudi organizacija Rdečega križa. Zahvaljuje se tudi za delo Evi Lazar, ki je vodja organizacije Rdečega križa na Gornjem Seniku. »Ob lanski akciji so postali prostori naše gostilne premajhni, zato smo se letos odločili za kulturni dom, kjer so ča-

Izpolnjevanje vprašalnika pred odvzemom krvi

se je odzvala na akcijo. Toda pred tremi leti se je nekaj spremenilo, vse več ljudi je dajalo kri. Tako je bilo tudi prejšnji teden.

»Po nekem resnejšem pogovoru sem se odločil, da bom tudi sam pomagal in stopil med prostovoljne krvodajalce,« je pripovedoval Zoltán Nagy, ki ima v najemu seniško gostilno, ko sem ga vprašal, kako je začel s to, za

Med »akcijo«

Krvodajalce je v gostilni čakala prava pojedina; natakar Zoli Nemes iz Sakalovec s pečenim odojkom

bolnike pomembno dejavnostjo. »Imel pa sem tudi idejo, in sicer 'pozval' sem goste naše gostilne, naj pomagajo tudi oni. Nekateri so se pozitivno odzvali in ob prvi taki

vse potrebne zdravstvene in higienske pogoje za izvedbo krvodajalske akcije. Po koncu akcije sem prostovoljce pogostil, lahko bi rekel, da sem jim pripravil agape.«

kali boljši pogoji zdravstveno osebje in tudi trideset krvodajalcev, ki so želeli pomagati,« je bil vesel Zoltán.

V gostilni Železna zavesa/Vasfüggöny je čakalo prostovoljce nevsakdanje presenečenje za zahvalo in da bi si pridobili novih moči: hrustljivo pečen odojek, ki je ogrel vse tiste, ki so v tem mrzlem zimskem večeru pomagali in dali kri. Kot smo zapisali, bilo jih je trideset, pomagali pa so ozdraviti devetdeset ljudi.

Besedilo:

*László R. Horváth
foto: Ferenc Bana*

Geza Erniša - častni püšpek slovenskih evangeličanov

NA GORIČKON JE BILOU LEPAU

Geza Erniša je biu 18 lejt na vreji - prvi šest let kak senior, po tistom pa kak püšpek - Evangeličanske cerkve v Sloveniji, stera ma večino vörnïkov v Prekmurji. »Istina, mi v naši cerkvi ške ene tale bogoslužja opravlamo v našom lejpom prekmurskom geziki. V našoj cerkvi v Moravski Toplicaj je tau obiskovalcom, se k nan pride dosta turistov, fejt zanimivo,« pravi moravskotopliški duhovnik in častni püšpek slovenskih evangeličanov, steri tak kak vsi evangeličani po sveti v 2017 leti slavijo 500 let reformacije.

»Ge izhajanj iz ene tradicionalne, vörne evangeličanske držine iz Tešanovec. Moji so radi v cerkev odili, tüdi ge sam rad odo v cerkev in k verouki. Moj svak Jože Kühar, steri je biu inšpektor naše cerkve, mi je furt gučo, kak fajnj bi bilou, če bi ges za farara šau. In te sam rejsanj šau v Novi Sad v cerkveno gimnazijo, po tistom pa v Dajčland na Friedrich Alexander univerzo, na njihovo teološko fakulteto v Erlanger, ge sam se prva nemški gezik včiu. Te sam odišo v Bratislavo, ge sam na teološki fakulteti biu

leto k sodakom, slüžo sam v Črnomlji. Nej je bilo enostavno, vej pa se je te že naraudo prvi sin Brancko. Te je ške ona na Slovaškom ostala. Gda sam prišo nazaj domau, sam začno papere riktati, ka je leko k meni prišla. Nej je bilou tak enostavno, že zavolo toga nej, ka je ona delala na ministrstvi za notranje zadeve, in znate, kak je te politika bila. Vseeno morem povedati, ka je pa nej tak fest žmetno bilou, samo na malo več pitanj je trbelo odgovore dati.«

Sogovornik je prva biu

pravla, čiglij je bila bole varaško dejte, ka se je tam na en način na nauvo narodila. Gda smo se od tistec poslavljali, smo meli skuznate oči,« pove Geza Erniša, steri je izkoristo priliko, ka je po tistom, ka se je spraznila njegova domanja fara, prišo z držino živet v Moravske Toplice, gé je zdaj že tüdi 19 lejt duhovnik.

Kak smo že napisali, je biu sogovornik dugi 18 lejt na vreji slovenske evangeličanske cerkve: »Tau je tak gé, ka zbor duhovnikov predlaga sinodi, občnomi zbori, kandidata za seniora ali za püšpeka. Če je več kandidatov, leko vsakša cerkvena občina predlaga, leko bi duhovnik tüdi sam sebé predlago, samo ka v praksi tau ške niške nej napravo. Na konci pa so, če je več kandidatov, tajne volitve (titkos választás). Volijo pa delegati iz vsej far, približno 60 do 70 lüdi, in što dobi največ glasov, je izvoljeni. Naša ustava (alkotmány) predvideva, ka si leko dvakrat po vrsti izvoljeni, po tistom pa moreš en mandat vöpistiti. Teoretično bi se leko ges ške ednauk odlaučo, gda sedanjomi püšpeki Gezi Filoji preteče njegov šestletni mandat, ka bi pa kandidero. Se pa za tau gvüšno nemo odlaučo.«

In zakoj so se evangeličani v Sloveniji odlaučili, ka jih od 2002 nede več vodo senior liki püšpek? »Ge sam biu relativno mladi na tau funkcijo zvoljeni, star sam

biu malo prejk 40 lejt. Gda sam kama prišo, so lidge malo čüdno gledali, vej pa

Geza Erniša je biu 18 let na vreji slovenske evangeličanske cerkve

so mislili, ka je senior nikši starejši človek. Iz same reči je tö nej bilou jasno

Evangeličanska cerkev v Moravski Toplicaj

videti, za koga se ide. Dostokrat sam mogo v drugoj vrsti sedeti, čiglij sam po funkciji biu enakovreden püšpeki. In te smo pravli, ka zavolo praktičnih razlogov in zatau, ka druge luteranske cerkve tö majo püšpeka, tau vöminimo,« rztomači Geza Erniša in cujda, ka je po njegovi pati šau tüdi njegov drugi sin Aleksander: »Prva je dugo gučo, ka bi biu on rad pek, ka bi že zrankoma friške žemle leko djo. Te je škeu roraš (raufan-

kera) biti, pa ške marsikaj drugoga. Te pa je ednauk prauti konci osnovne šole pravo, ka bi šau za farara. Te je moja žena pravla, te so ške njeni starši živeli, ka naj ide na tisto gimnazijo, kak je ona ojdla, v njenon rojstnon varaši Modra pauleg Bratislave. In tak je, kak ges, že kak mali pojub šau v svejt. In tam je zgotovo gimnazijo, te pa je šau na teološko fakulteto v Bratislavi, po tistom pa ške eno leto v Beč, gé je diplomero. Po tistom, ka je bilou prosto delovno mesto v slovenskoj sodičji, gé kak vikar prejk ma dühovno oskrbo sodakov, je odišo v Ljubljano in tam že več kak deset let živé in dela. V tom cajti je tüdi doktorero na SAZU-ji, Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, na

Geza Erniša je biu 18 let na vreji slovenske evangeličanske cerkve

štiri leta, te pa ške dve leti v Dajčlandi, tak ka sam se pauleg nemškoga navčo ške slovaški gezik,« pove Erniša, steri si je v cajti študija v Bratislavi tan tüdi ženo najšo: »Ona je sestra od naše duhovnice Jane Kerčmar. Večkrat je prišla v internat k sestri in tak sva se spoznala. Oženila sva se 1978. leta. Po tistom sam mogo titi eno

kaplan v Murski Soboti pri zdaj že pokojnom seniori Ludviki Novaki, po tistom, gda se je spraznila fara v Gornji Slavečaj, pa so se z držino preselili na Goričko in tam ostali 19 let. »Tam nam je resanj bilou lepa in fajnj. Tam živéjo dobri in vörni lidge, steri so radi odili, pa ške gnesden radi odijo v cerkev. Moja žena je furt

temo Trubar v odnosi do Luthrove teologije,« rztolmači Geza Erniša, steri je ponosen tüdi na starejšoga sina, steri je študero gezike, pa zdaj dela neka drugoga, in hčerko, stera je šla v medicinsko šaulo in dela v soboškom zdravstvenom daumi. »Z ženo mava telko vnükov, kelko je dnevov v kedni,« na konci ške cujda častni püšpek slovenskih evangeličanov.

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv

PREKMURJE

VINARIUM

V začetki septembra 2015, gda je Lendava dobila svoj Eifflov stolp, je bilou dosta takši, steri so kumali z glavau in gučali, ka so bili za Vinarium - takšo ime so dali 53,5 metra viskomi razglednomi stolpi (kilátó torony), steri stogi na brejgi sredi Lendavskih goric - talüčeni penezi. Občina Lendava je ponücala 1,8 milijona evronov, od toga je bilou polonje evropski penez.

Do konca preminaučoga leta je v pogledi na krajino štiri ro sagov - pouleg Slovenije ške Madžarske, Avstrije in Rovaške - uživalo že skor 125 gezero lidi. Eni so šli gor po stubaj (gé jih 240), večina pa se je rajši pelala z liftom. Košta gnako, za vözraščenoga človeka sedem evronov, za mladino pet, za držine in skupine pa neka menje. Nej je fal, dapa morem prajti, ka se splača. Sama sam gor šla edanuk sredi leta, gda je vrauče bilou. Vöter je tak fajm fudo tam gor, malo pod nebom, razgled pa je rejsan biu lejpi. Če maš daljnogled, daleč vidiš, do Porabja, pa ške dale, na vse štiri stani neba. Vinarium si je prislüžo že več nagrad. Turistična zveza Slovenije ga je vöodabrala za najbole »inovativen in kreativen turistični proizvod (termék)« in njemi podelila nagrado Sejalca leta, Pomurska turistična zveza pa je nagrado Štokljja, svoje najvišise priznanje, podelila lendavskomi župani Antoni Balažeki in njegovi ekipi »za pogum in drznost«, ka so si neka takšoga vözbrodili in napravili. Trbej priznati, ka si v toj obmejnoj občini dosta vsega zmišlavlejo v zadnji lejtaj, ka bi es čalivali več turistov. Odmevlejo tüdi njihove razstave svetovno znanih umetnikov. Vasarely, Koschka, Picasso, Rembrandt in lani ške Miro. Tak nas ne more čüditi, ka si je za naslednji izziv občina Lendava vöodabrala, ka bi leta 2025 bila Evropska prestonica kulture.

Silva Eöry

Murska Sobta: Razstava fotografij Lada Klara

Murska Sobta: Razstava fotografij Lada Klara

Lado Klar je večni popotnik, vendar ne samo v eno, marveč vsaj štiri smeri: v pohodništvo, planinstvo, fotografiranje in snemanje. Fotografije, s katerimi se predstavlja na pregledni razstavi, so sad njegovih opredelitev. Če ne bi bilo pohodništva in planinstva, bi bili prikrajšani za marsikatero izvirno fotografijo, celo s Himalaje in planinskega sveta nasploh, če ne bi bilo njegovih potovanj na vse konce sveta, tja do Južne Amerike, od tam tudi na njegovih fotografijah ujetega življenja ne bi videli. Avtor ni samo svetovni popotnik, marveč tudi kronist lokalnega okolja, recimo posnetka filovskega lončarja ali tipične stare cimprače s cvetočimi pelargonijami na oknih. Vmes še s posnetki, ki vstopajo v svet umetniške fotografije: *Lesk in senca*, *Rdeči odsev na vodi* ali *Viola roža*.

Avtor Lado Klar je bil zelo navdušen ob tolikšnem obisku in besedah, ki so mu jih izrekli planinski prijatelji in kolegi iz Fotokluba Murska Sobota

Brez sprotnega izobraževnja ni kakovostnih fotografij, pravi. Lado Klar je sodeloval tudi z vodjem fotoslužbe pri Akademiji znanosti v Budimpešti: »V desetdnevnem izpolnjevanju na akademiji sem pridobil veliko koristnega znanja. Med drugim sem izdeloval nekaj metrov velike povečave, ki so bile uporabljene v nekaterih klubskih in poslovnih prostorih soboških podjetij. Da bi bil seznanjen z novimi dosežki fotoindustrije, sem kupoval revije in ustrezno literaturo. Z željo po čimboljših rezultatih in širjenju znanja sem veliko eksperimentiral.«

Sicer pa je Lado Klar fotografiral za časopis Vestnik, snemal za Televizijo Slovenija, in sodeloval pri izdajanju različnih prospektov in monografij, denimo o Murski Soboti.

Na otvoritev razstave, ki bo v soboški Pokrajinski študijski knjižnici odprta do konca meseca, je prišla množica kolegov - fotografov, planincev in sploh ljubiteljev privlačne razstave.

Tekst in foto: E. Ružič

V DOLENCIH ZAPELI CERKVENI PEVSKI ZBORI OBMEJNIH ŽUPNIJ

Drugo nedeljo letošnjega leta je bil v Škofiji Murska Sobota tradicionalni božični koncert obmejnih župnij, ki ga je tokrat župnik Viljem Hribernik je nastopajoče in poslušalce povabil, naj si s petjem božičnih pesmi obogatijo nedeljsko popoldne. Zbra-

Koncerta se vsako leto udeleži tudi Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika.

gostila župnija Dolenci. Letos se je s prazničnim petjem predstavilo devet zborov, in sicer zbori župnij Dolenci, Markovci, Pečarovci, Kuzma, Grad,

ne je pozdravil tudi škofjski referent za cerkveno glasbo Ciril Kozar, ki je postavil pomen cerkvene ga petja, ki je eden izmed najlepših načinov molitve.

Letos so koncert gostili v župniji Dolenci. Kot prvi so se s pesmima *Prišla je noč* in *Pastirci kam hitite* predstavili domačini.

Sveti Jurij in Gornji Petrovci, kot vedno pa so zapeli tudi pevci Mešanega pevskega zbora Avgust Pavel z Gornjega Senika. Letošnje srečanje je bilo že 25. po vrsti, v Dolencih so ga gostili že petič. Domači

Nastopajoči so na koncu ob orgelski spremljavi Jožefa Slavička, ml. zapeli še skupno pesem Sveta noč. Naslednje leto bo božični koncert obmejnih župnij v Markovcih.

Mihaela Kalamar

porabje.hu

»PISATELJ MORA VRTATI V ČLOVEKA«

V eni od naših prejšnjih številke ste lahko prebrali, da je bil lani 9. decembra gost sombotelske Katedre za slovenski jezik in književnost slovenski pisatelj in dramatik *Tone Partljič*. Ob Svetovnih dnevih slovenske kulture se je domači študent *Norbert Gerencsér* z avtorjem pogovarjal o njegovi zbirki mladinskih črtic »Hotel sem prijeti sonce«. Toneta Partljiča, ki je odraščal v štajerski vasi Pesnica, se kasneje po-

te knjige moraš prebrati, če želiš dobiti neko priznanje. To je le simbolično priznanje, za branje ne moreš biti nagrajevan. Lahko si nagrajen znotraj sebe. Po drugi strani pa danes izide ogromno knjig, recimo v majhni Sloveniji tri tisoč novih slovenskih naslovov, od tega tisoč petsto mladinskih. In se niti učitelji niti otroci v tej zmedeni ne znajdejo. Mnoge knjige so komercialnega značaja: knjiga v obliki žoge,

smešen, ko se je takrat tako napihoval in mislil, da je boga prijel za brado. V vsakem sistemu je potreben smeh. Tista družba, kjer je premalo smeha, si ljudje več ne pravijo vicev in se premalo smejejo, mora biti zelo zaskrbljena.

- *Ali je lahko pisatelj apolitičen?*

- Seveda je lahko apolitičen. Ne sme pa biti neangažiran ob družbenih problemih. Sam sem bil v parlamentu v stranki, ki jo je vodil Janez Drnovšek in je danes skorajda ni več. Mnogi pisatelji so delali velike napake v svojih političnih angažmajih. Nekateri nobelovci so se pridružili Hitlerju. Smo pa navadni smrtniki: imamo prav in blodimo, se pokoravamo. Seveda za pisatelja je glavno, da piše in da razume človeka. Ni pisatelj tisti, ki naj bo sodnik s svojim delom. Sodniki naj sodijo preteklost človeka, policisti naj raziskujejo, pisatelj pa mora vrtati v človeka - kaj se v njem dogaja. Zaradi katerih pokvarjenih ventilov so mu moralni imperativi popustili? Da ga več ne zanima, kaj je prav in kaj ni prav. To mene zanima, ko kot pisatelj opisujem nekoga. Če pa se bom zraven politično opredeljeval, pa se bo navadno slabo končalo. Prav slovenski pisatelji so se sicer precej angažirali. Cankar je napisal spis 'Kako sem postal socialist', imeli smo tudi nekaj klerikalnih pisateljev, recimo Mahnič, Voranc je bil eden prvih slovenskih komunistov. Angažma pa ni bistven. Pisatelj mora iskati resnico in smisel v sebi. In smisel v odnosu do sočloveka. Mora znati prisluhniti, in če ima imperativ, ostati vedno na človeški strani.

- *Leta 2016 ste prejeli Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Kaj za vas več pomeni: priznanje stroke ali priljubljenost med bralci, tudi med mladimi?*

- Najbrž boste mislili, da se sprenevedam. Seveda sem vesel, da sem dobil nagrado. Je tudi finančna nagrada, sem namreč kar nekaj dolgov, ki sem jih imel za avto in še kaj, poplačal. Drugače pa se me to ne tiče. Fajn je, da sem dobil - pri mojem zdravju, pri moji sreči, pri moji skrbi za otroka, ki mu nekaj manjka, to nima nobene zveze. Jaz sem Tone Partljič, enak kot sem bil pred to nagrado. V resnici je že za mano in nima teže pri tem, ko bi me ocenjevali, kakšen človek sem.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

NIKOGA NE
NJAJO VANEJ

Zavolo toga, ka so tej veliki mrazi, v Železni županiji dosta bola skrb majo na tiste lidi, steri so brezi dauma, je pravo direktor neprofitnega d.o.o.-ja za oskrbo brezdomcev v Železni županiji. (Vas megyei hajléktalanokat ellátó Nonprofit Kft.) Sreča, ka po vasaj pa po mali varašaj tau-ga nega, ali je samo malo taši, steri so brezi dauma. Tašoga reda, gda je taši velki mraz, kak je tau zdaj, največ dela v Somboteli majo, pa tau njihovo delo na trej stebraj stoji. Prvi steber je tau, ka majo eden prostor, gde se vodne leko segrejavajo tisti, steri nejmajo streje više glave, tam vraučič čaj pa obed dobijo. Drugi steber je, ka vnoči vsakši, sto bi pod zvezdami spau, leko pride k njim pa tam dobi edno postelo, leko se stušira pa vsakši drugi keden ga padar tö pogledne. Največkrat tak 40-50 lüstva pride vküper, dapa kak je vsigdar bola mrzlo, tak jih je vse več, bilau, ka ji je 76 spalo tam. Tretji steber je socialna služba, člani stere, gda je tak fejest mrzlo, cejli den pa nauč odijo po varaši pa vse tiste poglednejo, steri vanej spijo pa živejo. Med tejmi vsakšoga sprobajo nagučati, aj deyo v te daum, ka zanje majo, gde se leko segrejavajo ali tam leko spijo. Tistim, steri se ne dajo nagučati, koco, vrastvo pa konzerve talajo. »Vejdriki socialni službi se za tau leko zahvalimo,« je pravo direktor, »ka v Somboteli že več lejt niške nej zmrzno vanej.« Zaman odi ta služba cejli den pa nauč po tereni, zato vsigdar ostanejo taši, stere ne najdejo, zato pa prosijo vsakšoga, sto vidi taše, steri so brezi dauma, aj pozove telefonsko številko 06-80/205-165.

Karči Holec

Sombotelska slušateljka slovenistike (*Norbert Gerencsér* in *Dóra Korán*) prebirata svoja prevoda avtorju *Tonetu Partljiču* (z desne)

svetil pisanju proze in dramskih del ter umetniško vodil ugledne slovenske gledališke ustanove, smo po literarnem večeru v Sombotelu povabili pred mikrofonom.

- *Ali obstaja posebna mladinska književnost? Ali lahko mladi v celoti dojamajo sporočilo vaših pripovedi?*

- V principu ne bi rad ostro ločil, kaj je mladinska književnost in kaj je za odrasle. Vse mora biti dobra književnost. In če je književnost dobra, bi tudi to, kar berejo otroci, lahko brez težav brali odrasli. Sam pa mislim, da tudi mladi - razen onih najmanjših, ki jim pripadajo pravljice -, več razumejo, kot si mi mislimo. In osebno jim ne bi prepovedoval takih knjig, ki so za odrasle, če že kot mladi berejo. Zdi se mi, da je bistvena avtorjeva iskrenost in do neke mere razumljiv jezik. Mladi najbrž kakih eksperimentalnih del ne berejo.

- *Bili ste vodilni mož gibanja »Bralna značka Slovenije« in tako ste vendarle morali mladim bralcem priporočati določene knjige ...*

- To je osnovna dilema. Po eni strani ne želimo usmerjati otrok: natančno

knjiga v obliki paradižnika, knjiga v obliki kolesa ... Samo da bi ljudje kupili. Mi smo želeli doseči, da se vsaj na ta segment ne bi gledalo tržno. In smo opazili, da so nam tako starši kot učitelji bili hvaležni, da smo naredili izbor s 150 priporočljivimi knjigami, od katerih naj bi otroci v prostem času prebrali štiri-pet. Izkazalo se je, da popolnoma prepustiti izbiro ni dobro. - *Vaš namen je bil prav gotovo tudi ta, da nasmejete otroke. Kaj - kot aktiven komediograf - menite, ali se lahko še odrasli smejemo samim sebi?*

- Živali lahko stokajo, pa se ne znajo smejati. Niti govoriti. Človek se lahko smeje in človek lahko govori, to je njegova velikanska prednost. Samo samozavestni ljudje pa se lahko smejejo sebi in svojim napakam. V napakah smo vedno malo smešni. Seveda pa je za komediografa materiala zdaj res dovolj. Mislim, da se bo kmalu izkazalo, da so ljudje ob tej grabežljivosti - imeti čim več - nesrečni. Vdanje, imeti oblast, biti v parlamentu, biti predsednik nekje - potem, ko pa je vse to mimo, ko je nekdo revež, ki hodi okoli s palico, se izkaže, da je bil

OD SLOVENIJE...

Ljubljanska pobuda

V predsedniški palači so podpisali t. i. Ljubljansko pobudo za začetek postopka za sprejem nove ustave EU. Kot je dejal predsednik republike Borut Pahor, želijo s tem »zavarovati evropsko idejo in jo graditi v vseh njenih razsežnostih«. Podpisniki namreč ugotavljajo, da je EU na prelomnici. Pobudo so poleg Pahorja podpisali nekdanja predsednika ustavnega sodišča Peter Jambreč in Ernest Petrič, nekdanji zunanji minister Dimitrij Rupel, člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti Tine Hribar in Niko Grafenauer ter profesor evropskega prava Matej Avbelj. Omenjeni podpisniki ugotavljajo, da se je Evropska unija po več krizah, ki so jo doletele, znašla na prelomnici in nujno potrebuje nov zagon. Prav tako je treba, po Pahorjevih besedah, prekiniti malodušje, ki se je pojavilo s precejšnjo izgubo zaupanja v evropsko idejo, in mu postaviti alternativo. To bi, po mnenju podpisnikov, omogočil prav sprejem nove ustave, katere osnutek so tudi predložili k pobudi.

Beseda leta je begunec

V Sloveniji je prvič, po vzoru podobnih izborov v tujini, potekal izbor Besede leta, ki jo je izpeljal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. V finalni izbor se je po mnenju komisije uvrstilo deset besed: prekarec, trumpizem, begunec, uberizacija, zareciklirati se, deležnik, družina, približnjakarstvo, žica, zdravje. V glasovanju je sodelovalo 1.100 ljudi, za besedo leta pa so izbrali besedo begunec. Na drugo in tretje mesto sta se uvrstili besedi žica in prekarec. »Izbira besede begunca/begunec kot besede leta mi vliva upanje, da temeljne vrednote, kot so spoštovanje človekovih pravic, solidarnost in človečnost v naši družbi še vedno igrajo pomembno vlogo,« je izbiro komentiral Jure Gombač z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU.

Štajerski Slovenci v Avstriji

ŽIVAHNO, RAZGIBANO IN PREKRATKO LETO JE BIL

Predsednica Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko mag. Suzanne Weitlaner je na vprašanje, kakšno je bilo leto 2016 za Štajerske Slovence, ko je imel zunanji opazovalec občutek umirjenosti, odgovorila, da je bilo tako le navzven, sicer pa je bilo živahno, razgibano in prekratko za uresničitev vseh načrtov in želja. Morda so bili res dogodki bolj porazdeljeni med Pavlovo hišo v Potrni/Laafeldu in Gradcem, vendar ne v škodo enega ali drugega kraja. Pavlova hiša je bolj navezana na »radgonski kot«, na stike s Prekmurjem tja do Ptujja in Maribora, v Gradcu pa so bili dogodki, zlasti v slovenski knjižnici in čitalnici, ki jih sicer ne bi bilo v glavnem mestu zvezne dežele Štajerske. Znano je, da je Gradec tudi od nekdanjega pomembnega mesta za Slovence, ki so študirali v tem mestu in na Dunaju, preden je bila leta 1919 ustanovljena Univerza v Ljubljani. Zdaj odlično, na različnih področjih sodelujeta mariborska in graška Univerza.

Prav šolstvo, za štajerske Slovence za zdaj učenje slovenščine kot jezika sosedom, je področje, ki mu namenjajo veliko pozornosti, mnogo več, kot je konkretnih rezultatov. Tako bo tudi letos. Slovenski jezik se uči sicer kar veliko število mladih, v tem šolskem letu 369 učenk in učencev (za primer na avstrijskem Koroškem obiskuje pouk slovenskega jezika na dvojezičnih ljudskih, to je osnovnih šolah v tem šolskem letu 4304 učenk in učencev ali prek 45 odstotkov vseh učencev), vendar ne gre za manjšinsko šolstvo, mar-

več je slovenski jezik v obmejnih šolah izbirni predmet, nekaj zadnjih let tudi vključen v raspored ur v urniku in ne po končanem rednem pouku, kar je bila najslabša možnost. Kakšni

novejšem času je tudi več mladih, ki spoznavajo, da jim pri zaposlitvi lahko koristi znanje slovenskega jezika.

Predsednica Suzanne Weitlaner izpostavlja tudi so-

klasične kot najmodernejšje inštalacije, spadajo v stalni program Pavlove hiše. Poznavalci likovne umetnosti ocenjujejo, da so v Pavlovi hiši pogosto na ogled razstave, kakršnih ni v širšem slovenskem in avstrijskem kulturnem prostoru. Posebej dobro sprejetih je bilo nekaj fotografskih razstav, recimo umetniških fotografov Branka Lenarta, dolgoletnega predsednika štajerskih Slovencev, in Ptujčana Stojana Kerblerja.

Pavlova hiša je vključena tudi v program mednarodnega pesniškega festivala Poezija in vino, ki ima domicil na Ptujju. Po zaslugi festivala so v Pavlovi hiši brali svoje pesmi številni evropski in tudi zunajevropski avtorji.

Mešani pevski zbor Pavlove hiše je edina kulturna skupina štajerskih Slovencev. Članice in člani zbor so z obeh strani meje in pojejo v slovenskem in nemškem jeziku. Zbor nastopa v Avstriji, Sloveniji, na Madžarskem... Prvih deset let ga je vodil Bruno Petricek z Dunaja, zdaj je gostujoči dirigent Matija Horvat iz Beltincev. Na pevski srečanja v Pavlovo hišo prihajajo zbori iz narodnostnih in tudi enojezičnih okolij Avstrije, tu so pele sombotelske Spominčice in zbori iz Slovenije. Zaključni dogodek v Pavlovi hiši je zmeraj skupni koncert domačega in gostujočega zbora, lani iz Grosupljega.

Kmalu bo izšel tudi Signal, stalna publikacija štajerskih Slovencev, kjer avtorji obravnavajo teme iz zgodovine, kulture, sodelovanja s Slovenijo in tudi iz gospodarstva.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Zbor Pavlove hiše poje na zaključnem koncertu v lanskem letu. Dirigira Matija Horvat, tretji pevec v zadnji vrsti pa je Bruno Petricek, ki zbor vodil prvih deset let.

so rezultati pouka slovenščine, ali konkretnije, koliko se mladi naučijo, ni strokovno preverjenih rezultatov, in tega predmeta tudi ne ocenjujejo. Pouk slovenskega jezika je tudi v Gradcu. Povsod, poudarja predsednica Suzanne Weitlaner, želijo dvigniti raven pouka, o konkretnih predlogih, da bi imeli narodnostne šole, pa ne razmišljajo, ker menijo, da bi bilo premalo zanimanja za te šole. Vprašanje tudi je, kakšena bi bila politična reakcija, zlasti deželnih oblasti. Vzpodbudno je tudi zanimanje za tečaj slovenskega jezika v Pavlovi hiši v Potrni. Udeleženci so običajno iz starejše generacije, v

delovanje z različnimi ustanovami v Sloveniji, denimo z muzejem v Novi Gorici zaradi organizacije razstave o aleksandrinah. Nadvse zanimiva je bila tudi zadnja avstrijsko-slovenska razstava v letu

Lanski dogodek Poezije in vina je bil v Pavlovi hiši združen s postavitvijo skulptur Primoža Puglja. Del razstave je bil tudi na obrežju Mure v Gornji Radgoni.

2016, in sicer o zanimanju ljudi za veselje.

Likovne razstave, tako

Pismo iz Sobote

Potač pa se tadale vrti

Liblene moje, dragi moji, potač časa se tadale potačka, se tadale vrti. Ranč zavolo njega je zame leto 2016 že na pau tapozableno. Depa nesternim té potač časa bole žmetno cejlo spominjanje ta podvozi. Kak steromi. Meni je že taodišlo, ka je v leti 2016 sploj kakša olimpijada bila. Rejsan! Če bi nej na teveni gleda, ka vse se je v tom starom leti godilo, bi tou vcejlak tapozabo. Po tejm, sam tüdi na teveni gleda, ka vse se je v politiki godilo. Boug moj, vej pa sploj sam več nej pauno, ka smo nikšne nebeske štrajke meli, ka so nam znouva na velki lažali, ka so prejnji z našimi pejnezami delali. Pa sam že vcejlak pozabo, komi vse smo võrvali, na konci pa je võprišlo, ka so nas za noure meli.

Z enoga kraja je takša pozablenost dobra gé. Človek tak leko tapozabi, ka se njemi je lagvoga godilo ali pa takše tö, ka so njemi drugi lagvoga naprajli. Depa boukše od toga nej gučati. Boukše od takšoga nej brodit. Aj té potač tou tapoklači. Ge sam bi škeu, aj moja glava, eške bole pa moje tejlo, na té svetke pozabi. Zaprav, samo té Silvester pa dneve po njem. Vsefele se je godilo.

Tisti slejgen den v leti so stoli vsigdar puni z gestijom. Pri nas je ranč tak bilou. Gestija pa li samo gestija, kelko si človek sploj leko zbrodi, smo si pošikavali es pa ta. Kak bi že pou leta nej nika pošteno geli. Brezi pijače gvüšno ka nejde. Telko vsega san v sebe naklo, ka sam nej najbolje gvüšen biu, ka nouvo leto v posteli ne počakam. Že dve vöri, prva je nouvo leto vövdarilo, sam sneni biu. Sam tak sneni biu, kak bi rejsan pou leta skur nika nej spau. Kuman, kuman sam se včako pounouči. Že sam se vido, kak najbolje sladko spim. Že sam se skur doj lego. Že sam skur ležo, gda dva mojiva dobriva poznanca nut na dveri vdarita.

»Demo, demo, pajdaš! Demo, sausedi čakajo! Demo, demo, ka vola ta ne odide,« sta me naganjala tavö.

Ja, vcejlak sam pozabo. Vcejlak sam tapozabo, ka staro šego držati trbej. Vej jo pa zvekšoga vsi poznate. Tou je gé, ka na nouvo leto moški prvi nut na dveri mora staupiti. Trbü sam emo že nin pri kolenaj, oči skur zaprejte, že so se mi vküper kelile, depa trbelo je titi. Najprva smo moje prve sausede obrejčili. Ge sam si brodo, kak več gestija na stoli ne more biti, ka smo ga mi meli. Ka bi pa nej! Tej prvi sausedge so eške takšo gesti meli, od steroga sam eške nigdar nika nej čüo. Ja, gesti pa piti je tö trbelo. Ne vej, ne vej, kak je tou vse v mene šlau. Pri drugom sausedi so cejloga mladoga pujčeka spekli. Gvüšno, ka je tou tö gesti trbelo. Ja, pa piti ranč tak. Pri tretjom, štrtom, pejtom rami sam že takši biu, kak bi sploj trbüja pa črvou nej emo. Kak bi vse tisto gesti pa piti v nekšno velko pa globko grabo nut meto.

Nin pri dvanajstom rami, se je že sveklina gor gemala. Tak mi je bilou, kak bi nika nej piu, nika nej zo. Tadale bi leko piu pa djo, kelko bi škeu. Depa doma sam se dun doj lego. Tou, ka me je žena na obad zvala, nika ne pounim. Pounin pa, tou gvüšno pounim, kak me je večer črvou bolelo, kak mi je trbü škeu gor počiti pa kak sam na šankrejt lejto. Nin po deseti dnevjaj mi je tejlou na svoje mesto stanolo. Črvou je več nej žrdjavou bilou, trbü se je nazaj nut potegno. Kak zdaj vse vküper vidim, na tou nigdar ne pozabim. Gvüšen sam v tejm, kak na den nouvoga leta 2018 nejdem z doumi pa v toum tö, ka mo takšo večerdjo meli, kak jo šegou vsikši den mamou meti. Ja, gvüšno, ka tou nikšen potač časa ne more tapodvoziti.

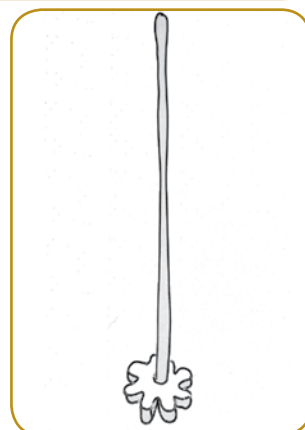
Miki

V künji inda in gnes (2)

ŠPRUGLA – ŽVRKLJA – HABARÓ

Inda svejta so naše vertinje (h)rano bole prtejpale kak zafrigale. Gnes pravijo, ka je tau bole zdravo. Pri prtejpaši ladno, sirauvo melo nücajo, pri frigaši pa melo v vraučom žirej pražijo. Prtejpaš so vertinje tak napravile, ka so v vrnje mlejko ali mlejko, djajce, vodau malo mele djale pa so s šprunglov fejest vküpzmejšale. S prtejpašom so te prtejple župo, ka gausta gratala. Na priliko grajovo župo. Gda se je gra v vodej sküjo, so go dojocedili. Vodau so s prtejpancov na gausto sküjali in so z nuzdrobrenim krüjom geli. Na küjani graj so na žirej sprazeni lük vlejali in vrnje mlejko, pa gotov je biu obed.

Sledik so testau za palačinke

tö s šprunglov mejšale vertinje, ka bi se mlejko, djajce pa melo lepau vküpzmejšalo, nej bi ostale nut grüde. Gnesnedn že »šprunglo na elektriko« (botmixer) nücamo za tau. Nej trbej več šprunglo z dvöma rokama tá pa nazaj sükati.

Marija Kozar

Obnovljeni muzej in park v Sombotelu

V Sombotelu so 9. januara prejkudali obnovljeni Muzej Savaria in park pred muzejom. Od zvüna so ga tak vöpfungarjali, kak je 1908-oga leta vögledo, gda so tau veuko ižo zozidali kak kulturni dom. Aukna tö tak vögledajo, depa so nauva in izolirana, ne pistijo nut v zidino

iz žuti cüglov pa z železnov grajkov. Na šeči so tri dveri, štere vnoči zaperajo. V parki so nauve stolice, ranč tak pred kipom (szobor) *Avgusta Pavla*, štéri je biu v muzeji etnolog in direktor od 1928. do 1946.

Gnešnja direktorica *Andrea Csapláros* je na otvoritvi po-

Kip Avgusta Pavla v parki pred obnovljenim muzejem

mraz. Ovak je tö bole toplo, ka je zdaj centralna kurjava (központi fűtés). Ozajek je nauvo parkirišče, pa so stare dveri oprli. Delavci ozajek leko nutodijo, obiskovalci pa naprej, gde so nauve stube.

Sprvoga je kauli parka pred muzejom šeča bila. Zdaj so park znauva zagradili s šečov

vödala, ka na kraci baudejo znautra nauve stalne in občasne razstave. Guč sta mela eške parlamentarni poslanec Sombotela Csaba Hende pa sombotelski župan *Tivadar Puskás*. Obnova je koštala skor 500 milijonov forintov, štere je varaš daubo od vlade v jubilejnom leti svetoga Martina.

Marija Kozar

... DO MADŽARSKE

Svečana zaobljuba novih graničarjev

Prejšnji teden je opravilo svečano zaobljubo 532 novih mejnih policistov, ki bodo svoje delo začeli kot podčastniki. Svečane zaobljube sta se ob premierju Viktorju Orbánu udeležila tudi obrambni minister István Simicsko in notranji minister Sándor Pintér. »Pritisk na meje Madžarske tudi v naslednjih letih ne bo prenehal, zato je obramba mej izjemno pomembno vprašanje nacionalne varnosti,« je izpostavil premier Orbán in dodal, da »od zunaj, od Bruslja ni pričakovati rešitve, zato se moramo braniti sami.« Po njegovem mnenju že več kot 500 let branimo svojo državo in s tem tudi Evropo. Obdobje iluzij in naivnosti je za nami, izhajati moramo iz dejstev, ki jih vidimo, in ne iz dejstev, ki jih želeli videti. Med nami so sicer taki, ki verjamejo, da bo vsak, ki pride v Evropo, živel po naših pravilih in zakonih, toda dejstva kažejo prav obratno. Hkrati je omenil, da so begunci tudi žrtve, žrtve tihotapcev ljudi in žrtve obljub nekaterih evropskih politikov ter lastnih iluzij.

Ptičja gripa povzročila do sedaj več kot tri milijarde škode

Zaradi ptičje gripe so do zdaj poklali več kot 3 milijone živali in s tem povzročili kmetovalcem več ko tri milijarde forintov škode. Podatek seveda ni dokončen, saj epidemija še traja, je povedal prejšnji teden predsednik Sveta proizvajalcev perutninskih izdelkov. Največ škode je nastalo med vodno perutnino, toda zaradi izpada je velika tudi posredna škoda kmetovalcev, saj se po odkritju ptičje gripe in dezinficiranju valilnice najmanj en mesec ne smejo napolniti z jajci. Prvi primer ptičje gripe se je pojavil na začetku novembra lani v županiji Békés, od takrat so okužene živali našli v nadaljnjih 31-ih naseljih še treh županij. V živalih so našli virus H1N8, ki se je pojavil tudi med divjo vodno perutnino.

ČE BI LEKO, BI ŠLA NAZAJ V ROJSTNO IŽO...

Ranč podnek bejo, gda so obed pripelali, pa sem se stavo pri Iluški Dončecz, po iži Šumistji, v Števanovci. Dosta vüpanja sem nej emo, ka do kaj pripovejdali z menov, zato ka gda sem v künjo staupe, te so si že segrejvali župo. Dapa, hvala baugi, nej tak bilau, župo so naokrajma špajerta potegnili, oni so si pa prauto mena na drugom kraji staula dolavseli. Toplo je bilau v künji, če bi spoj nika nej pripovejdali, te bi tö tasejdo tam, zato ka vanej so minuske lejtali po dvauri.

- Tetica Iluš, vas, tak mislim, Porabcom nej trbej nutrapokazati, zato ka vas fejest dobro poznajo. Gnauk zato, ka ste spejvali z ljudskimi pevkami v Števanovci, najbola pa vejn zato, ka lejpe papirinate rauže delate. Dapa namé najprvin tau briga, če mate psa ali nej? Tau pa zato pitam, ka sem vido tablo vödjano, ka lagvoga psa mate pa zavolo tauga sem tak na raji staplo, aj me vpaomet ne vzeme, ka še stopaji se ne vidijo v snegej.

»Vejš, tau je pravica, ka tau ranč neštjem vöprajti, tau aj vsakši ne vej. Tabla je vödjana zato, ka človek se boji od tisti, steri pridejo pa notatrgajo.«

- Pes je dober pri rami, zato ka malo nazaj drži tiste, steri nišo iskanje nejmajo pri vas, nej?

»Dober je pes, dja sem ga vsigdar mejla prvin, samo delat sem odla, pa večkrat sem v Sakalovci bejla, tašoga ipa vsigdar nevolja bejla, sto de ga polago. Gnauk so ga tastrlili, gda sem še nej mejla ograjo, pa te od tistoga mau več psa nejmam.«

- Töj ste na srejdi vesi, pa se itak trbej bojati od tauga, ka vas stoj vöporobi?

»Tau je gnesden že vseedno, gde maš ram, leko ka še baukše, če si bola kraj od vesi. Naša mama je tam pri gauštji bejla pa nikdar ništje nej odo tam, vejn zato, ka ta je nej pelala vcuj paut. Gnauk idi ta pa pogledni, kak lejpi ram je grato naš mamiva ram, pa samo je še na pulonje gotovi.«

- Sto je vašoga mamiva ram dolatjöpjo?

»Eden iz Budimpešte, dapa tau je že drugi, steri ga je dolatjöpjo.«

- Tau je tisti, steri bivole krmi?

»Tau je tisti, pa zato je drži, ka mlejko štje odavati, pa

Šumistji Iluš pred značilnim špajetom, steri se tak svejti, ka bi si ešče müja nogau strla na njem

tau pravijo, ka mesau je tö trno dobro, tak ka splače se je držati.«

- Gda ste odli tam pri vašom rojstnom rami?

»Dja večkrat dem, zato ka človeka srce zato nazaj vleče. Mi smo trno radi, ka te človek, ka je zdaj v rami, tak lopau vse obnavla, zato ka etak te še en čas gvüšno ka de stau naš rojstni ram. Dja, če z gauštja dem, če mogauče, te vsigdar tamta, proti našomi rami dem domau.«

- Ne bojite se od bivalov?

»Nej, zato ka so nutra zagrajeni pa vcuj k rama ne morejo pridti. Dapa bilau že tak, gda so moštji tam paulek bili, te sem je pošlatala, pa nika so mi nej djali, tak ka nej se je trbej bojati.«

- Dobro je bilau tam v dolej, gde ste rojstni ram meli, gor-rasti?

Dobro je bilau, če bi mogau-

če bilau pa bi telko pejnaz mejla, ka bi ram leko popravila, te bi se dja nazaj spatjivala. Zato smo ram odali, ka nas je več bilau, občina je mejla še en tau v rami, pa nje smo tö mogli vöplacati, pa etak nej mogauče bilau, ka bi ga leko zdržali.«

- Kak je v vašom rojstnom rami občina leko mejla en tau?

»Naš mamin brat je tavöodišo, pa te gda je baba mrla, te je njegvi tau ves dobila. Zatau smo te mi občini dva

čina Roza bejla doma, tam nej vode pa nej elektrike nej bilau.«

- Kak ste s tistoga dolá gora v šaulo odli?

»Tam v dolej je mrzlo bilau v zimi, dostakrat je tak zmrzno snejg, ka smo vrkar po snegej odli. Ovak smo ga pa mi mogli odmetavati, zato ka s tistoga tala je niške drügi nej odo. Bilau gnauk, ka ništje nej bejo doma pa müva s sestrov, z Marišom sva velke sani, ka so za kra-ve bile, dola s pauda parne-

sle. Gda sva se odrüdjina dola z brga pelale, te sva nutra v edno drejvo zavozile, pa sva si glavau parbile. Tak ka gda so stariške domau prišli, nika sva nej mogle zatajiti, zato ka buk sva na čeli mele. Te je bar še bejo snejg, zdaj se mlajši s sanami že tak ne morejo voziti. Tak ka žmetno je bilau tam živeti, dapa dobro je bilau, najlepše pa te bilau, da so sprtulejt vse drejve cvele.«

- Dosta drejvdja ste meli?

»Dosta djablani je bilau, še Nacionalni park Örség je tö pri nas cejpkje rezo. Te Vogrin, ka je ram tjöpjo, je že tö cejpkje odneso, nazaj je pa cepike prineso pa posado, nej ka bi te stare sorte vöpomrle. Te stare djablani je še vse dejdek posado. On je zidar bejo pa gde ta je odo, je cejptje prineso pa vcejpo cepiko. Mi smo vsigdar spoj dosta djabok meli, še zdaj naslednje tö, gda je že samo mama živela.«

- Kama so valaun bili vaš dejdek?

»Moj dejdak je iz Čöpanec bejo, baba pa iz Otkovec od Gorašini. Tam, od tistec, iz Otkovec so te mogli kraj titi pa te tak so te ram tjöjpili.«

- Gda je tau bilau, steroga leta?

»Tau je že spoj davnik bi-

lau, vejn tam po prvi svetovni bojni.«

- Vi mate te v Čöpanci žlato.

»Mamo, Črnkona ka avtone popravljata, Joška pa brat Karči. Mi od tec dostakrat demo pa je poglednemo. Je tak, ka se z biciklinom pelamo, dočas, ka meja bejla, smo se tak narejdke vidli.«

- Tau ste prajli, ka če bi tak bilau, bi nazaj v rojstni ram šli, dapa tam bi nej bilau lüstva kauli vas?

»Vejš ka, skur baukše, če človek nikoga ne vidi, zato ka gnesden se lüstvo spoj slabo ponaša eden do drügoga, že je nikanej tak, kak je prvin bilau. Te je srmastvo bilau, dapa zato smo šli eden do drügoga, pa smo se veselili, če smo se kaj srečali. Zdaj sama od sebe vejim, ka še dostakrat sausada prej telefoneram. Telefon, internet, televizija, tau je vse nanikoj djalo lüstvo, zato ka vsakši samo doma sedi. Baukše bi bilau, če bi več odli vküper, pa bi se bola poštvivali. Prvin smo se veselili, če so nas zvali goščice löjpat, še v Otkovce smo odli pa radi smo bili, če so nas kak v največ mejste zvali. Te je še radio nej bejo, samo moj dejdek ga je emo, dapa tistoga so tö šparali, nej so dali trno ga poslušati, zato ka taši telepeš je bejo, pa se je brz vösprazno. Dejdek je dosta odo posvejti pa dosta vse je vido, tak je te on leko najprvin radio küpo v vesi, pa tau je tistoga reda velko delo bilau.«

- Že s pauti se vidi, ka vi nej samo papirinate rauže mate radi, liki te drüge tö, zato ka okna so pune z blegauni (pelargonijami).

»Vejš, dja sem tak, ka če rauže mam, tau je mena vesel-dje, tau je lejpo delo, vidiš, ka lopau cvetejo pa te se tau-ma leko radöjvaš.«

Karči Holec

Slovenske zgodovinske pripovedi – 3.

Prvi slavski rosagi na slovenskom konci Alp

Što smo Slovenci? Od kec smo prišli? Zakoj djenau na tau zemlau? - tau so pitanja, štera so dugo-du-go krauzila v glavej slovenski čednjakov indašnji cajtov. Istina je, ka o slovenskom narodi žmetno gučimo pred 19. stoletjom, eške ime »Slovenci« je protestantski predgar *Primož Trubar* samo pred malo več kak štirimi stoletji na paper dojspiso. Če rejsan ništerni pravijo, ka smo na svojoj zemlej od vöka vökov, vekši tau zgodovinarov je gvüšen, ka so stari starci našoga naroda v gnešnje krajino prišli v drugom tali 6. stoletja.

Kneži kamen je spaudnji tau rimskoga sojá, simbol moči staroga slavskoga rosaga Karantanije

Tedešnje slavsko lüstvo je prihajalo v Vzhodne Alpe (Keleti-Alpok) z dvej pravcov: kauli leta 550 je eden val prišo v té doline s sövera, z Moravske, tresti lejt kisnej pa so Slavi začnili prihajati z juga. Te slejdnji so vküper prišli z nomadskim stepskim lüstvom Avari, šteri so bili njini prejdnji. Gda sta tevi dvej lüstvi prejkvzeli Sirmij (gnešnji srbski varaš Sremska Mitrovica), so bole brž leko dale šli prauti vrnjim dolinam Save pa Drave. Dva pravca prihajanja Slavov se eške gnes poznata na razločkaj med ništernimi slovenskimi dialekti. Nej davnik, gda so niže Murske Sobote redili avtocesto, so v zemlej najšli takše ostanke, šteri svedočijo, ka so tej stari Slavi od 6. stoletja živeli v gnešnjom Prekmurji tö.

Tistoga ipa je bilau toga lüstva kauli 20 gezero, v njinoj nauvoj domovini pa je komaj što eške živo. Rimske varaše so že prva na nikoj dejvali Germani, Slavi pa so je vküper s cerkvenov organizacijov čistak vničili. Staro krščanjso lüstvo so ali bujli ali pa vzeli za sužnje, robe. Od nji pa so prejkvzeli geografska imena (npr. »Kras«, »Drava«, »Sava«), ime varaša »Laško« pa kaže na tau, ka so tam inda živeli »Vlahi«, romanizirani lidgé. Od staroga lüstva so Slavi spoznali plaminsko pasterstvo, modernejše paverstvo, vinogradništvo pa sadjarstvo. Dosta meštrij so se od nji navčili tö.

Na konci 6. stoletja so Slavi vküper živeli s sodačkim lüstvom Avari, vse od plamin Sudetov do nižije Donave. Leta 623 so Slavi na gnešnjom Češkom pa Moravskom gorstanili prauti avarskim gospodarom, na čelo pa jim je stau

frankovski bautoš *Samo*. Tak so stvaurili prvi poznani slavski rosag, Samovo plemensko zvezo (törzsszövetség) ali Samovo kraljestvo, k šteromi so cujslišali naši Slavi v Vzhodni Alpaj tö. Proitivnike so meli na dvej stranaj: na nikoj so je steli djati tak Franki kak Avari.

Slavi v dolinaj Vzhodni Alp, največ na gnešnjom Koroškom (Karintia), so bili v Samovom kraljestvi kak ejkstra kneževina (fejedelemség), njini prejdjen je biu knez *Valuk*. Samo je mrau leta 658, tak je plemenska zveza vrazmo spadnila, Avari pa so prišli nazaj kak gospaudge. Valukov rosag je austo sam svoj, vej so ga branile visike plamine. Za njegvo krajino so začnili nücati ime *Karantanija*.

V 7. ino 8. stoletji je bila Karantanija slavska kneževina v Vzhodni Alpaj, bole djenau v vrnji dolinaj Müre ino Drave. Center je mejla na Krnskom gradi nad Gosposvetskim paulem, slobaudno je živela do srejde 8. stoletja, kisnej pa je z njé gratala gnešnja deželja Koroška.

Njeno lüstvo, *Karantanci* so bili v največšom tali Slavi, njini prejdjen je biu knez (fejedelem). Lüstvo ga je vöodebralo od vladarske rodbine, največšo mauč so meli sodacke. Med Karantanci smo najšli edno posabno skupino: tau so bili tzv. *kosezi*, za štere je eške gnes nej gvüšno, kakšo mauč so meli. Gvüšno so bili privilegerano lüstvo, kneza so sprevajali, nauvoga pa vöodebéráli. Gda je Karantanija vrazmo spadnila, so edni kosezi plemiči (nemesek), drugi pa pavri gratali. Do 13. stoletja pa so gordržali svojo pravico do ustoličevanja koroški vojvod (hercegek trónra emelése).

Pozicijo karantanskoga kneza so od začetka 8. stoletja leko erbali njegvi mlajši. Mauč je nauvi knez daubo s posabno ceremonijo, sejti je mogo na kneži kamen. Té je biu visiki pau mejtera, ovak pa spaudnji tau ednoga kamenoga sojá, šteroga so najšli med ostanke nekdešnjoga rimskoga varaša Virunum. Postavili so ga na tranki pred Krnskimi gradom, šteri je biu center kneže moči. Ustoličevanje - gda so nauvoga kneza posadili na kamen - ne poznamo iz pisanj s tistoga časa, liki samo iz dokumentov iz kisnejši koroški cajtov.

Na začetki 14. stoletja so ceremonijo opisali tak: na kamli je sejdo slobauden paver ali kosez, šteri je v ednoj rokej biká, v drugoj kobilu držo. Naravnan je biu v paverski gvant, klabük pa črejvle. Nauvi vojvoda je prišo z zastalo dežele, kauli njega so bili plemiči, depa un je biu naravnan samo v sürkasti köpenek pa klabük, držo je palco. Paver na kamli ga je v »slavskom« (slovenskom) geziki pito: »Što je tau, šteri sé dé?« »Tau je vojvoda dežele.« »Ali je pravičen birauv,

šteri dobro šké domovini? Ali je branitel prave krščanjске vöre?« »Tak je.« »Pitam ga, s kakšov pravcov šké priti na moj stolec?« »S 60 denari, tauv marov pa gvantom. Tvojomi rami nede trbölo porce plačüvati.« Po tistom paver s palcov malo vdari pleča od vojvode, gorstane, vzeme maro pa svoj stolec prejkdá vojvodi. Té stauipi na kamen, pa s sablov majütne v vsakši pravac, ka bi pokazo, ka de pravično saudo vsikšoma. Dale stauipi v cerkev Gospé Svete, gde ga krški püšpek posveti vu vojvodo. Na konci držijo veuki mau (pojedino), po šterom nauvi vojvoda raztala zemlé svojim vazalom.

Ta ceremonija se je gordržala do leta 1414. Kneži kamen je gnes v Celovci (Klagenfurt) v dvorani deželnoga zbora, najdemo ga pa na slovenski 2

Koroškoga vojvoda so do 1414 na mesto postavljali po karantanskoi slavskoj ceremoniji

centaj ranč tak. Velá kak simbol indašnjoga slovenskoga rosaga pa demokracije. Edno tomačenje tak drži, ka je o ustoličevanju v ednoj francuskoj knigi šteu merički politik *Thomas Jefferson* tö, pa tak prejkvzeu idejo o suverenosti lüstva.

Vekši tau Karantancov so bili slobaudni člani večiški skupnosti, živeli so vu veuki držinaj. Gospodar je emo veuko mauč nad člani, eške posaba nad ženskami pa mlajšami. Več vesi se je zdrüžilo v edno »župo«, na čeli štere je stau »župan«. Najmenje slobaudnosti so meli sužnji ali robi, štere so zgrabili med bojnov.

Kneževina Karantanija pa je nej eden sami rosag biu v slavski krajinaj v Vzhodni Alpaj. Niže od plamin Karavank, s centrom v vrnjoj Savskoj dolini so živeli Karniolci, v svojoj kneževini *Karnioli*. Ime je dobila po »Carnii«, po domovini nekdešnjoga lüstva Karnov, njen center pa je biu v gnešnjom Kranji. Gnes tak brodimo, ka je slavsko lüstvo v Karnioli slično živelo kak Karantanci.

V našoj zgodovini je dosta kaj nauvoga prišlo z Zahoda (Nyugat). Tak je tau bilau s krščanjsoj vörov tö, gda je na srejdi 8. stoletja - po rimski cajtaj znauvič - korenjé spistila na slovenskoj zemlej, pa ostala do gnešnji cajtov.

-dm-

kejpi: Wikimedia

VARAŠ SVETOGA MARTINA LETO DNI KULTURNI CENTER

Düh svetoga Martina je 18. decembra lani zapüsto Somboteu – ali bole povödano, samo malo bole daleč odleto. Tisti den so držali slednji program v jubilejnom Martinovom leti, adventni koncert

najzmetnejši časaj Martina. Kisnej smo leko na odri vidli misterijsko igro o svetnikovom žitki, septembra pa so v Galeriji oprli likovno razstavo na temo dühovnosti panonskoga svetnika.

Sveti Martin prejkda kaudiši pau svojoga köpeneka

v püšpekovej cerkvi varaša. Božične pa adventne pesmi je spejvala skupina Jánosa Csíka, voditeli Sombotela pa so se zavalili vsejm, šteri so pomagali pri organizaciji svetešnjoga leta ob 1700. oblejtnici narodjenja svetoga Martina.

Malo se že žmetnej spominamo, depa leto 2016 se je začnilo 8. januara v Športnoj dvorani AGORA s kulturnim programom. Cejloetne prireditve so bile raztalane v 8 skupin. »Spomin svetoga Martina« na priliko znamenüje, ka so skaus cejlo leto operali razstave, organizerali konference pa vödavali knige. Držali so na priliko etnološka pa cerkvena predavanja, oprli razstavo plakatov pa štemplinov, nutpokazali knigo o zidinaj v Somboteli – tau se vej, ka vse povezano s svetim Martinom. Sombotelški Muzej Savaria je pripravo več veuki razstav: o znamenji svetoga Martina v Škanzeni ali o svetnikovom zgodovinskem časi v Iseumi. V Arhivi Železne županije so gučali o češčenji Martina v rodnoj krajini.

Za 1700. oblejtnico so pripravili film o eričnom svetniku, Gledališče Sándorja Weöresa pa je nutpokazalo dramo o

V programaj »Po Martinovoj pauti« je bilau glavno padašvo Sombotela z drugimi varaši z Martinovim kultom. Med programi smo leko čüli pripovejdanja o evropskoj kulturnoj pauti ali o tom, kak vsi narodi malo po svojom

Rimske kaule na Martinovom tekmovanji v Škanzeni

malajo prilübenoga svetnika. Če smo radi na pauti, smo se leko napautili na enodnevene poti po Martinovi prauškarski poštijaj pejški pa z avtobusi. Ništerni čestilci svetnika so se napautili v dalečnje kraje tö. Aprila so odpelali edno sombotelsko razstavo v pobrateni nemški varaš Kaufbeuren, juniuša pa so šli po potaj madžarski sodakov na slovenski pa taljanski Kras. Tam so gor-

poiskali spomenike svetoga Martina, pri svetoj meši pa so nutpokazali edno istinsko relikvijo prilübenoga svetnika, štero so nej davnik najšli v Celldömölki. Sombotelška delegacija se je juliuša napautila v francuski Tours, ka bi se priklüčila veukoj Paradi svetoga Martina na svetek, gda so ga imenüvali za püšpeka.

Tau se vej, ka je bilau največ programov v rodnom varaši Martina, Savarii (Somboteli). Cejlo leto so v cerkev svetoga Martina ojdli prauškarge z Vogrske pa tihinskoga. Iz Slovenije tö, štere božepotnike so v cerkvi vsikdar lepau gorprižali ništerni domanji Slovenci, ki so eške sledik z njimi pri svetoj meši tö bili.

Majuša smo domanji Slovenci andovske padaše pozvali k sebi v Škanzen, gde smo si vküper poglednili tekmovanje rimski kaul s konjami, štero so ranč tak poimenüvali po svet-niki. Juniuša so v Somboteli držali Martinov festival. Na toga je prišlo več stau lüdi,

iz Slovenije več kak dvejstau prauškarov. Na velko srečanje so zvali delegacije tisti vesnic pa varašov, šteri v imeni nosijo svetoga Martina. Najlepša je bila povorka (felvonulás) od cerkve svetoga Martina do püšpekove cerkve, na šteroj so ojdle vse skupine s tablami pa zvekšoga gornaravnane v domanje gvante. Prišli so s krajov iz pet rosagov, štere vesnice so se na Glavnom trgi

vse nutpokazale z gesti, piti pa spejvanjom.

Juliuša so držali največji cerkveni program na bregej pod spomenikom, Mednarodno katoličanjsko srečanje, na šterom je mešo darüvo visiki dühovnik s Češke, zagovornica slovenske narodnosti v madžarskom Parlamentu Erika Köleš Kiss pa je

Koroški Slovenci v svoji gvantaj na Martinovom festivali (ozajek Martinova cerkev)

prošnje gorštejla v maternoj rejči. Den se je končo s koncertom prilübenoga vogrskoga muzikanta Ákosa.

20. avgustuša so spekli Martinov krü, te mejsec pa je v Somboteli vsikdar cajt Zgodovinskoga karnevala tö. Letos, na 17. srečanje, je ranč tak dosta najgir gostov prišlo s cejloga rosaga pa tihinskoga, v cejloj programi pa se je dosta spravalo s svetim Martinom. Eške igra z ognjem je pripovejdala o svetnikovom žitki, povorka pa senje sta pá dosta veseldja prinesla obiskovalcom.

Na srejdji septembra so na Glavnom trgi – nej pa v Škanzeni – držali Narodnostni den. Dosta lüstva je prišlo v veuki šator, skupine sombotelski narodnosti pa so plesale pa spejvale v čest sombotelskoga svetnika. Domanji Slovenci so vödali katalog o Martinovi prauškaj v preminauči 15. lejtaj, Slovenke so z mlajšami vküper s papera Martinove lilije redile.

Nika nauvoga v žitki Sombotela je bilau svejklostno farbanje cerkvá. Oprvin septembra smo se leko čüdivali bliskečim

lepotam na püšpekovej cerkvi, gde so nutpokazali zgodovino varaša Somboteu od najstarejši časov do gnes. Par mejsecov kisnej pa so s svejklostjov pofarbali cerkev svetoga Martina tö, na šteroj smo leko spoznali pripovejst o žitki sombotelskoga svetnika v kejpaj pa rečaj.

Na den Martina, 11. novembra, so po večernicaj držali že tradicionalno povorko z baklami (fáklyás felvonulás) od püšpekove cerkve do Martinove bože iže. Drugi den je v stolnici mešüvo nadpüšpek, večer pa so prejkdali priznanja mesta Somboteu.

V leti 2016 se je v Somboteli vse sükalo kauli svetoga Martina - meli smo športne programe (tekmovanje s šifti ali piciklinami), mlašeče in mladinske programe (malanje ali špilanje), džezovske, klasične in pesmarske koncerte, modno revijo, gastronomske programe (festivala piva, vina ali gosi) pa eške festival luftbalonov. Na Martinovom senji v Škanzeni je na žalost en den letos tö samo tak copoto dež. Na konci leta leko povejmo, ka si je vsikši domanji človek pa gost kakši program najšo na toj šurkoj paleti. Na Glavnom trgi smo od marciuša do novembra vsikši vikend meli prireditev. Zdjaj si leko Sombotelčarge malo oddenemo – v leti 2017 nas čaka 500. oblejtnica reformacije.

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 20. DO 26. JANUARJA

PETEK, 20.01.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Naš vsakdanji kruhek: David in Golijat, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Dokumentarna oddaja, 15.15 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Center za ženske »Sara«, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.15 Piknik s torto: Miška Loli, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Noč Modrijanov 2016, 21.30 Slovenska polka 2016, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Sullivanova potovanja, ameriški film, 0.35 Profil, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

PETEK, 20.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program OP! 8.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 10.45 Bleščica, oddaja o modi, 11.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 12.45 Dobro jutro, 14.10 Biatlon - svetovni pokal: posamična tekma (M), 15.45 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.25 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.10 Zavod za zaposlovanje (II.), angleška nanizanka, 17.40 Rokomet - svetovno prvenstvo: Nemčija : Hrvaška, 19.45 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 20.05 Zeleno kolo, savdskoarabski film, 21.40 Derren Brown: Poskusi: Krivda, 22.30 Polnočni klub: Manifest za prihodnost, 23.45 Glasbeni spoti, 0.45 Rokomet - svetovno prvenstvo: Nemčija : Hrvaška, 2.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (M), 3.45 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

SOBOTA, 21.01.2017, I. spored TVS

5.50 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program OP! 11.20 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Osamljeni planet - 1000 fantastičnih doživetij: Najlepše starodavne znamenitosti, 15.00 Deset največjih dosežkov Nase, angleška dokumentarna serija, 16.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Franc Planinšek, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Zavržene tačke, dokumentarno-izobraževalni film, 17.45 Pogled na ... cerkev Sv. Martina v Martjancih, dokumentarna oddaja, 18.00 Sladko življenje z Rachel Allen: Sladice iz svežega sadja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Moč rožic, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Starfighterji, osvajači neba, nemški film, 22.05 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 23.05 Poročila, Šport, Vreme, 23.40 V imenu ..., poljski film, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

SOBOTA, 21.01.2017, II. spored TVS

6.10 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 8.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 10.30 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (M), 13.25 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (Ž), 14.35 Čarokuhinja pri atu: Bela krajina, 15.10 Biatlon - svetovni pokal: štafeta (M), 16.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 18.05 Derren Brown: Poskusi: Krivda 19.10 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.25 V svojem ritmu: Narodno-zabavna, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 20.00 Alpski magazin, 20.25 Rokomet - svetovno prvenstvo (M): osmina finala, 22.30 Zvezdana, 23.15 Popšop, 23.45 DMP - 25 let s kitaro v roki, veliki koncert petindvajsetletnikov iz Novega mesta, ki slišijo na ime Društvo mrtvih pesnikov, 1.30 Bleščica, oddaja o modi, 2.00 Glasbeni spoti, 3.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), ekipna tekma, 4.50 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 5.45 Glasbeni spoti

NEDELJA, 22.01.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Danov Dinosvet: Kompognat pod posteljo; Pterozavrška umetnina, kanadska otroška nanizanka, 10.50 Sledi: Bellosics Bálint (1867-1916), dokumentarna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Mladoletni migranti, brez glasu, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Noč Modrijanov 2016, 14.50 Tožilčeva priča, ameriški film, 16.40 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Tilka in prijatelj: Tilka ne more zaspati, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Več po oglaših: Avguštica, slovenska nadaljevanka, 20.30 Vojna in mir, angleška nadaljevanka, 21.20 Intervju, 22.05 Poročila,

Šport, Vreme, 22.35 Dunajski filharmoniki v Tokiu (Anne-Sophie Mutter, Chen Reiss, Zubin Mehta in Seiji Ozawa), 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Info-kanal

NEDELJA, 22.01.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip: Center za ženske »Sara«, 7.00 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.40 Novoletni koncert z Dunaja, dirigent Gustavo Dudamel, posnetek iz Zlate dvorane Musikvereina, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 11.00 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (M), 11.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 13.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 14.40 Biatlon - svetovni pokal: štafeta (Ž), 15.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 18.00 Avtomobilnost, 18.30 Festival Sredi zvezd, posnetek koncerta ob Otvoritvi Tedna ljubiteljske kulture, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Marie Curie, ženska, ki je razsvetlila svet, angleška dokumentarna oddaja, 20.55 Inside - Offside: V zaledju predodkov: Jej, spi, jej, dokumentarna oddaja, 21.20 Ujguri, ujetniki nesmisla, kanadska dokumentarna oddaja, 23.00 Revival, češki film, 0.50 Vikend paket, 2.05 Glasbeni spoti, 3.05 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 4.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 23.01.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Sladko življenje z Rachel Allen: Sladice iz svežega sadja, 10.40 10 domačih, 11.10 Vem!, kviz, 11.55 NaGlas! 12.25 Naš vsakdanji kruhek: Dve muhi na en mah, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum: Samozaposleni v kulturi, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircbologi: O dolgih prstih, dobrih knjigah in snegu vseh vrst, mozaična oddaja za otroke, 15.50 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Funk, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Ozi bu: Votlina, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Umetnost igre: Purcaretejeva Vojna in mir, 23.40 Glasbeni večer, 0.20 Profil, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

PONEDELJEK, 23.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program OP! 8.35 To bo moj poklic: Elektroinstalater, 9.00 Slovenski vodni krog: Mislinja, dokumentarna nanizanka, 9.25 To, česar burja ni odnesla: borbe treh generacij, dokumentarni film, 10.35 Čez planke: Južnoafriška republika, 11.35 Dobro jutro, 14.10 Polnočni klub: Manifest za prihodnost, 15.35 Ljudje in zemlja, 16.40 Avtomobilnost, 17.25 Zavod za zaposlovanje (II.), angleška nanizanka, 18.00 Halo TV, 19.00 Otroški program OP! 20.00 Zadnji tango v Halifaxu (III.), angleška nadaljevanka, 20.55 Zločini v Walesu (II.), angleška mini-serija, 22.30 Odkrivamo Južno Ameriko - pepelke iz revnih četrti, angleška dokumentarna serija, 23.25 Glasbeni spoti, 0.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 24.01.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Mladoletni migranti, brez glasu, 12.30 Naš vsakdanji kruhek: Roka pravice, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 14.55 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program OP! 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je Poldi rešil nasedlega kita, risanka, 18.15 Pavle, rdeči lisjaček: Leppljive tačke, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 20.50 Je res vse laž? - Ko novice postanejo orožje, nemška dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci, dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

TOREK, 24.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program OP! 8.30 To bo moj poklic: Kamnosek 8.55 Pogled na ... cerkev Sv. Martina v Martjancih, dokumentarna oddaja, 9.25 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (Ž), 10.55 Slovenski vodni krog: Polskava, dokumentarna nanizanka, 11.20 Halo TV, 12.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2. vožnja, 13.50 Dobro jutro,

15.30 Dober dan, 16.30 Čarokuhinja pri atu: Posavje, 17.05 Zavod za zaposlovanje (II.), angleška nanizanka, 17.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 19.00 Otroški program OP! 20.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 21.45 Prava ideja, 22.20 Votla krona, angleška nadaljevanka, 23.15 Glasbeni spoti, 0.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (Ž), 1.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (Ž), 2.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 25.01.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Umetnost igre: Purcaretejeva Vojna in mir, 12.25 Naš vsakdanji kruhek: Poskusna vožnja, slovenska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju, 14.35 Duhovni utrip: Center za ženske »Sara«, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice: OŠ Naklo in OŠ Franja Malgaja, Šentjur, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zajček Belko: Prvič, ko me je picila čebela, risanka, 18.10 Pipi, Pupu in Rozmari: Ples, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Film tedna: Süskind, nizozemski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Volčji dvorec: Ljubljenc, angleška miniserija, 0.40 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

SREDA, 25.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program OP! 8.45 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 9.35 To bo moj poklic: Kamnosek, 10.15 Slovenski vodni krog: Voglajna, dokumentarna nanizanka, 10.55 10 domačih, 11.40 eRTeVe, 11.50 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.00 Vikend paket, 16.30 Prava ideja, 17.20 Zavod za zaposlovanje (II.), angleška nanizanka, 17.50 Triglav 888, dokumentarni feljton, 18.25 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: kratki program (Ž), 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Dosjeji Čajkovski - izpovedi nekega skladatelja, nemški glasbeni dokumentarni film, 21.00 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: športni pari, prosti program, 22.00 Bleščica, oddaja o modi, 22.35 Popšop, 23.05 Dnevi slovenske zabavne glasbe 2016: Siddhartha - koncert »Infra Ultra live«, 0.25 Glasbeni spoti, 1.30 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: športni pari, prosti program, 2.35 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 26.01.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja 12.30 Naš vsakdanji kruhek: Iz roda v rod, slovenska nanizanka, zadnji del, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Meje mojega jezika so meje mojega sveta, dokumentarni film, 14.25 Slovenci v Italiji, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.30 Ko črte govorijo, dokumentarni film, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Knjiga o džungli: Safari: Ljudje in živali, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Studio 3, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

ČETRTEK, 26.01.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program OP! 8.20 To bo moj poklic: Pečar, 8.45 Slovenski vodni krog: Unica, dokumentarna nanizanka, 9.30 Alpe-Donava-Jadran, 10.10 Grapa, dokumentarni film, 11.40 Dobro jutro, 14.55 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.45 Zvezdana, 16.30 Zavržene tačke, dokumentarno-izobraževalni film, 17.00 Peče na Slovenskem, dokumentarni film, 17.25 Babičar (I.): Najstnica, angleška nanizanka, 18.00 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: plesni pari, kratki program, 19.05 Otroški program OP! 19.55 Avtomobilnost, 20.35 Rokomet - svetovno prvenstvo (M): polfinale, 22.35 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: športni pari, prosti program, 0.05 Slovenska jazz scena: Big band RTV Slovenija, Bojan Z, Eric Vloeimans in Izidor Leitinger, 0.45 Glasbeni spoti, 1.45 Rokomet - svetovno prvenstvo (M): polfinale, 3.15 Umetnostno drsanje - evropsko prvenstvo: plesni pari, kratki program, 4.20 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Pravljični večer v Hiši jabolk

POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA

Vabimo vas na pravljicni večer za odrasle

OBUJAMO DEDIŠČINO

Ob topli peči in dišečih dobrotah nam bodo pripovedovali:

Karel Holec

Metka Srača

Ana Sušec

Vesna Radovanovič

Mihály Ropoš

Med pravljicne niti bo zvoke harmonike vpletala *Eva Tompa*.

Dobimo se v Hiši jabolk na Gornjem Seniku,
v petek, 27. januarja 2017, ob 17. uri.

Toplo vabljeni!

Pokrajinska in študijska
knjižnica
Murska Sobota

Zveza Slovencev
na
Madžarskem

Števanovska bauta pride k vam domau!

V Števanovci, Otkauci, na Verici, v Ritkarovci, Andovci pa na Dolejnjon Seniki števanovska bauta pride domau!

Pozovite našo bau-to po telefoni zazranka do 8. vöre, povejte, ka bi tjojpili, pa vam eštja dopodneva pripelamo k vam domau. Ponujamo vam friško mesau, frištje žemlé, kif-line pa pogačice, pokaraj pa vse družo, ka vam domá trbej.

Za najmenja dve djezero forintov si morate pristölati, te vam leko pripelamo domau.

Naš telefon je:
350-026 ali leko pozovete
Zoltána Nagya tö po telefoni
0630/640-1561.

HÁZHOZSZÁLLÍTÁS
APÁTISTVÁNFALVA
KÉTVÖLGY, ORFALU
ALSÓSZÖLNÖK
TERÜLETÉN
KISZÁLLÍTÁS

**Rendelje meg áruját reggel 6-8 óráig,
és még aznap délelőtt kiszállítjuk!**

Az ajánlat min. 2000 Ft felett érvényes.

Bő választékkal, hentesáru különlegességekkel,
kézműves termékekkel, helyben sütött pékáruval,
friss tökehússal, háztartási cikkekkel
várjuk kedves vásárlóinkat!

ELÉRHETŐSÉG:
06 30 64 01 561 // 06 94 350 026

RADIO MONOŠTER

9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.
info@radiomonoster.hu
Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz
Felsőszölnök / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

SLOVENSKA MEŠA
V VARAŠI / MONOŠTRI

BAU

22. JANUARA

V 16.30 VÖRI

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtak
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB